

3149

ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO Nr KN.Ko-2.0911-2/09

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.)

orzekam

nieważność §4 w części „z mocą obowiązującą od dnia 1 września 2009 r.” uchwały Nr XXXII/194/09 Rady Gminy Brudzew z dnia 20 sierpnia 2009 roku w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Brudzew oraz §8 w części „z uwzględnieniem opinii dyrektora” i §15 ust. 2 załącznika do wymienionej uchwały, a także pkt III ppkt 4 wniosku o przyznanie stypendium szkolnego stanowiącego załącznik nr I do Regulaminu udzielania pomocy o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Brudzew oraz pkt VII załącznika nr 2 do Regulaminu udzielania pomocy o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Brudzew wraz z załącznikiem do wniosku o przyznanie zasiłku szkolnego - ze względu na istotne naruszenie prawa.

UZASADNIENIE

Uchwała Nr XXXII/194/09 Rady Gminy Brudzew z dnia 20 sierpnia 2009 r. została podjęta na podstawie art. 90 f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.)

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 26 sierpnia 2009 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Rada Gminy Brudzew powołując się na art. 90f ustawy o systemie oświaty, podjęła uchwałę, której postanowieniami wprowadziła regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałym na terenie gminy Brudzew, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

W §4 badanej uchwały Rada postanowiła, iż wchodzi ona w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego, z mocą obowiązującą od dnia 1 września 2009 r.

W ocenie organu nadzoru Rada Gminy wprowadzając zapis „z mocą obowiązującą od 1 września 2009 r.” naruszyła prawo, a w szczególności art. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i innych aktów prawnych. Uchwałę,

której przedmiotem jest określenie zasad pomocy materialnej o charakterze socjalnym, należy zaliczyć do aktów prawa miejscowego.

W myśl art. 4 ust. 1 tej ustawy, akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych, wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ich ogłoszenia, chyba, że dany akt normatywny określi termin dłuższy.

Ustawa dopuszcza w uzasadnionych przypadkach wejście w życie aktów normatywnych, w tym także aktów prawa miejscowego, w terminie krótszym niż 14 dni od daty ogłoszenia. W art. 5 cytowanej ustawy, ustawodawca pozwala na nadanie aktowi normatywnemu wstecznej mocy obowiązującej, jeżeli zasady demokratycznego państwa nie stoją temu na przeszkodzie. Wyjątek ten nie może być jednak interpretowany rozszerzająco. W praktyce jednak nadanie aktowi normatywnemu wstecznej mocy obowiązującej sprowadza się do przypadku, gdy akt ten zawiera regulacje bardziej korzystne dla jego adresatów.

Udzielana pomoc materialna uczniom, która jest przedmiotem regulacji badanej uchwały, ma na celu zmniejszenie różnic w dostępie do edukacji oraz umożliwienie pokonania barier, wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, poprzez przyznanie uczniom, będącym członkami rodzin spełniających kryteria ustawowe, do otrzymania pomocy, stypendium. Jak wynika z analizy obecnie obowiązującej uchwały Nr XXXII/57/2005 z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym „stypendium wynosi 50 zł. miesięcznie” (§3 ust. 4 załącznika do uchwały Nr XXX/157/2005) i jest wyższe niż stypendium określone w uchwale przedłożonej do oceny, gdzie w §14 ust. 3 zd. 1 uchwalono, że „ustala się wysokość miesięcznego stypendium socjalnego na każdy rok szkolny w wysokości 80% kwoty zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 6 ust. 6 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych”. Zgodnie z art. 90 d ust. 9 ustawy o systemie oświaty „stypendium szkolne nie może być niższe miesięcznie niż 80% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych i nie może przekraczać miesięcznie 200% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych”. Kwota zasiłku rodzinnego na jedno dziecko w wieku od 5 do 18 lat, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wynosi 56 zł. Zatem miesięczna kwota stypendium socjalnego udzielanego zgodnie z komentowaną ustawą nie

może być niższa niż 44, 80 zł ani nie może przekroczyć 112 zł. Rada Gminy Brudzew prawidłowo określiła wysokość stypendium socjalnego, jednakże z uwagi na to, iż jego wysokość jest niższa od dotychczasowej, Rada nie mogła nadać uchwale mocy wstecznej. Brak możliwości zapoznania się kręgu uprawnionych, co do wysokości pomocy w postaci stypendium, przed dniem obowiązywania uchwały, w szczególności, iż zostało ono obniżone, prowadzi do ograniczenia zaufania obywateli do stanowionego przez radę gminy prawa. W ocenie organu nadzoru prowadzi to do uznania, iż nie została spełniona przesłanka, wynikająca z art. 5 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i innych aktów prawnych.

Ponadto organ nadzoru stwierdza, że §8 załącznika do uchwały w brzmieniu: „stypendium szkolne przyznawane jest w formie lub formach pożądanych przez wnioskodawcę - z uwzględnieniem opinii dyrektora” nie zasługuje na aprobatę w części „z uwzględnieniem opinii dyrektora”.

Zgodnie z art. 90 m ustawy o systemie oświaty „świadczenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym przyznaje wójt (burmistrz, prezydent miasta)”. Tymczasem Rada Gminy Brudzew uchwalając, iż przyznanie stypendium szkolnego może nastąpić jedynie „z uwzględnieniem opinii dyrektora” w sposób rażąco ograniczyła kompetencje wójta Gminy Brudzew, który może samodzielnie decydować o przyznaniu takiego świadczenia. Wprawdzie należy mieć na względzie, że wójt może podejmować decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy materialnej o charakterze socjalnym z uwzględnieniem opinii innych organów bądź osób, jednakże nie może zostać, jak to uczyniono w niniejszej sprawie, do tego zobowiązany.

W tym miejscu organ nadzoru zauważa, że konsekwencją stwierdzenia nieważności §8 załącznika do uchwały w części „z uwzględnieniem opinii dyrektora” jest również stwierdzenie nieważności załączników Nr 1 i 2 do Regulaminu udzielania pomocy o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Brudzew w częściach, w jakich wymagają uzyskania opinii dyrektora szkoły jak również załącznika do wniosku o przyznanie zasiłku szkolnego. Na marginesie wskazać również należy na brak konsekwencji w zakresie sposobu wyrażania opinii przez dyrektora szkoły. We wniosku o przyznanie stypendium szkolnego opinia sprowadza się do pozytywnego lub negatywnego ustosunkowania się do wniosku i nie wymaga żadnej szczególnej formy, gdy tymczasem opinia dyrektora w przypadku wniosku o przyznanie zasiłku szkolnego wymaga formy postanowienia. Organ nadzoru wskazuje przy tym na błędne pouczenie co do możliwości odwołania się od postanowienia stanowiącego załącznik do wniosku o przyznanie zasiłku szkolnego.

W §15 ust. 2 załącznika do uchwały Rada Gminy Brudzew określiła górne granice wysokości stypendium szkolnego, jeżeli jest ono realizowane w

okresach innych niż miesięczne lub jest realizowane jednorazowo, postanawiając, że „wartość stypendium szkolnego w danym roku szkolnym nie może przekroczyć łącznie dziesięciokrotności miesięcznego stypendium szkolnego pełnej wysokości, a w przypadku słuchaczy kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów pracowników służb społecznych - dziewięciokrotności miesięcznego stypendium szkolnego w pełnej wysokości”. Forma stypendium może wymagać realizacji w innych okresach np. ze względu na to, że płatności dokonane przez beneficjenta pomocy za zakupione podręczniki nastąpiły jednorazowo lub w kilku częściach, które łącznie wyczerpują całą kwotę pomocy, do jakiej jest on uprawniony. Przepis w takim brzmieniu jest logiczną konsekwencją zasady, że maksymalna kwota miesięczna stypendium socjalnego wynosi dwukrotność kwoty zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zatem równowartość maksymalnej całorocznej pomocy (z uwzględnieniem odpowiednio dwóch lub, przypadku kolegów, trzech miesięcy wakacyjnych) wyniesie odpowiednio w dwudziestokrotność lub osiemnastokrotność tej kwoty. Zatem zakreślenie przez Radę Gminy Brudzew komentowanej pomocy odpowiednio do dziesięciokrotności i dziewięciokrotności w sposób istotny narusza art. 90 d ust. 11 ustawy o systemie oświaty.

W związku z powyższym orzeczono jak sentencji.

Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być skarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Piotr Florek